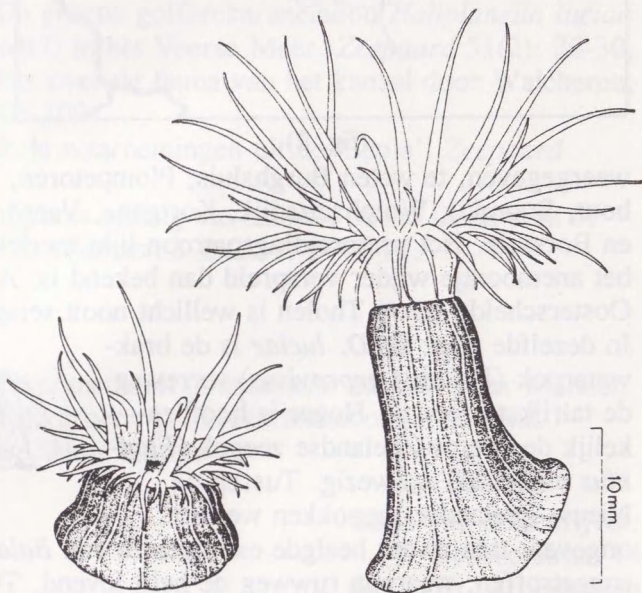

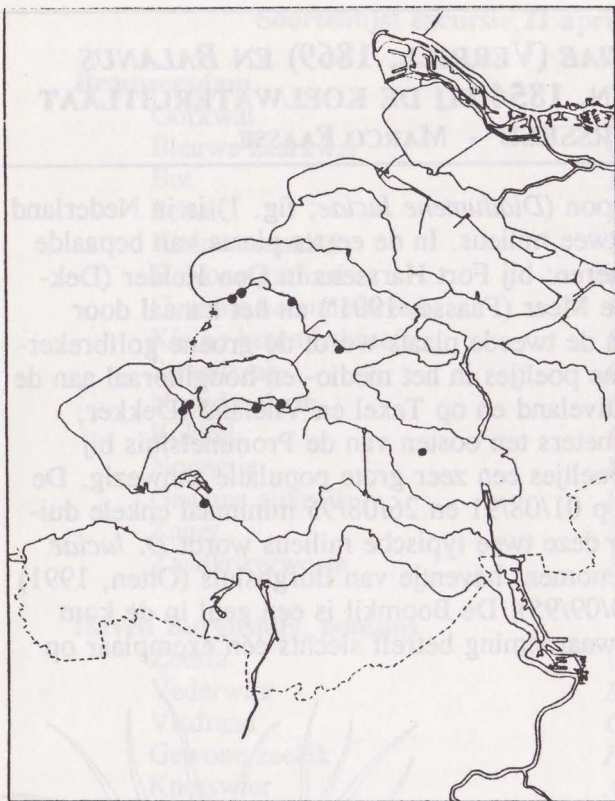
**DIADUMENE LUCIAE (VERRILL, 1869) EN *BALANUS*
AMPHITRITE DARWIN, 1854 BIJ DE KOELWATERUITLAAT
TE BORSSELE - MARCO FAASSE**

De groene golfbrekeranemoon (*Diadumene luciae*; fig. 1) is in Nederland hoofdzakelijk bekend van twee milieus. In de eerste plaats van bepaalde brakke tot zoute binnenwateren: bij Fort Harssens in Den Helder (Dekker, 1987) en in het Veerse Meer (Faasse, 1991*) en het kanaal door Walcheren (eig. waarn.). In de tweede plaats wordt de groene golfbrekeranemoon gevonden in kleine poeltjes in het medio- en hooglitoraal aan de zuidkust van Schouwen-Duiveland en op Texel en Vlieland (Dekker, 1987). Enkele honderden meters ten oosten van de Prommelsluis bij Zierikzee is in dergelijke poeltjes een zeer grote populatie aanwezig. De omvang daarvan bedroeg op 01/08/91 en 26/08/95 minimaal enkele duizenden exemplaren. Buiten deze twee typische milieus wordt *D. luciae* incidenteel ook wel waargenomen: haventje van Burghsluis (Otten, 1991) en Boomkil (eig. waarn. 30/09/95). De Boomkil is een geul in de kom van de Oosterschelde. De waarneming betreft slechts één exemplaar op de rand van een kleiwand, ca. twee meter diep.

De populatie bij de koelwateruitlaat te Borssele werd aangetroffen op 07/02/96. Aan weerszijden van de uitlaat ligt een dam die bestaat uit een losse opeenstapeling van grove stenen. Poeltjes zijn niet aanwezig; de groene golfbrekeranemoon werd waargenomen op de bovenkant van stenen, van de laagwaterlijn bij springtij (MLWS) tot ca. een

(fig. 1)

(fig. 2)

weergegeven, te weten Burghsluis, Plompetoren, Prommelsluis, Zuidboud, Boomkil, Wolphaartsdijk, Kortgene, Veere (Veerse Meer en kanaal) en Borssele. Het verspreidingspatroon lijkt merkwaardig; waarschijnlijk is het anemoontje wijder verspreid dan bekend is. Aan de zuidkant van de Oosterschelde en op Tholen is wellicht nooit serieus gezocht.

In dezelfde zone als *D. luciae* is de brakwaterpok (*Balanus improvisus*) verreweg de talrijkste zeepok. Hoger is hoofdzakelijk de Nieuw-Zeelandse zeepok (*Elminius modestus*) aanwezig. Tussen de Nieuw-Zeelandse zeepokken werden

ongeveer tien zwaar bealgde exemplaren van *Balanus amphitrite* (fig. 3) aangetroffen, waarvan ruwweg de helft levend. Twee exemplaren werden verzameld. Voor 1962 was van deze soort alleen angespoeld materiaal

halve meter daarboven. Vooral tussen zeepokken, in lege zeepokhuizen en in de groeven van oesterschelpen.

Verscheidene kleurvormen werden aangetroffen: zuil effen groen, groen met oranje streepjes, met witte streepjes of met oranje én witte, en bleekoranje exemplaren met een vage streep-tekening. Sommige exemplaren hadden witte segmenten op de mondschijf. Er waren enkele zeer grote exemplaren met een voetschijfdiameter van ongeveer twee centimeter. In fig. 2 zijn de bekende vindplaatsen van de groene golfbrekeranemoon in Zeeland

(fig. 3)

bekend. In 1962 werd hij aangetroffen in het koelwaterkanaal van de elektriciteitscentrale bij Vlissingen, die inmiddels ontmanteld is. Later ook in het kanaal door Walcheren en het Veerse Meer (Vaas, 1975). Op al deze plaatsen is *B. amphitrite* inmiddels waarschijnlijk weer verdwenen (Faasse, 1991^b).

De overige fauna bij de koelwateruitlaat werd niet nauwkeurig onderzocht; het gebied maakte een arme indruk. Een groot deel van de stenen in het medio- en laaglitoraal is bedekt met een sliblaag van ongeveer één centimeter, waarop een bruin laagje van waarschijnlijk diatomeeën. Vier kleine kolonies van *Tubularia larynx* en tientallen exemplaren van de paardeanemoon (*Actinia equina* of *A. prasina*). Tientallen oesters (cf. *Crassostrea gigas*) van vijf tot tien centimeter lang. Veel slijkkokerwormpjes (*Polydora* sp.) en een exemplaar van *Nereis* cf. *diversicolor*. Eén exemplaar van *Corophium acherusicum* en een juveniele strandkrab (*Carcinus maenas*).

LITERATUUR

- DEKKER, R., 1987. Meer over *Diadumene luciae*. *Zeepaard* 47(4): 102-103.
- FAASSE, M.A., 1991). De groene golfbrekeranemoon *Haliplanella luciae* (Verrill), (nog steeds?) in het Veerse Meer. *Zeepaard* 51(2): 28-30.
- FAASSE, M.A., 1991^b. Iets over de fauna van het kanaal door Walcheren. *Zeepaard* 51(5): 105-109.
- OTTEN, B.G., 1991. Enkele waarnemingen uit de 'Sepia'. *Zeepaard* 51(2): 26.
- VAAS, K.F., 1975. Immigrants among the animals of the Delta-area of the SW. Netherlands. *Hydrobiol. Bull.* 9: 114-119.

ONDERSCHRIFT FIGUREN

- Fig. 1. De groene golfbrekeranemoon (*Diadumene luciae*). Naar Manuel.
- Fig. 2. Vindplaatsen van de groene golfbrekeranemoon in Zeeland.
- Fig. 3. *Balanus amphitrite*. Naar Huwae.

adres van de schrijver:
Schorerstraat 14
4341 GN Arnemuiden